

En tur med SKOGSRISKAN

IRÉNE ANDERSSON, Idkerberget.

Svampklubben Skogsriskan bildades våren -86, av en skara svampfantaster, som kommit i kontakt med varandra tack vare Hushållningssällskapets svampkurser i Leksand. Redan vid starten hade ett 40-tal anmält sitt intresse.

Idag har klubben över 70 medlemmar, främst från Borlänge och Falun.

Vad kan man tänka sig att en svampklubb sysslar med? Eftersom medlemmarna befinner sig på mycket skiftande kunskapsnivå, måste man ha en bred verksamhet.

För att öka kunskaperna arrangeras svamputställningar, och exkursioner till skiftande lokaler.

För dem som kommit förbi matsvampsstudiet (men för den skull inte lämnat det) är inventering en viktig arbetsuppgift. Om man vill, kan man se det som en del av den botaniska forskningen. Även om växt- och svampriket ska hållas isär, kan ovanliga svampar likaväl som ovanliga växter visa på speciella växtmiljöer, sådana som vi vill skydda för att behålla mångfalden i naturen.

Jag tänkte berätta om ett av mina favoritställen:

Den som brukar färdas från Borlänge mot Idkerberget, kan inte ha undgått att se trappstegsformationen i Högberget, som kom i dagen när den gamla skogen avverkades. Det är spåren efter inlandsisen, som släppte sitt grepp sent i det här området.

Rykten säger att det finns partier i raviner-na, där tjälen är kvar året om.

Området som avverkades, var välkänt för sin svamprikedom, och förmodligen var det också rikt på ovanliga växter.

På vänstra sidan om hygget ligger Högbergså-ravinen som har uppmärksamats tidigare av botanister för sin ovanliga flora. Längre ner längs ån finns gammal fäbodmark, och där gjordes ett fint svampfynd i våras. Det var kameleontskål (*Caloscypha fulgens*), som i Sverige bara var känd från Medelpad och Upp-

land. Det är en liten skålsvamp (upp till 4 cm bred) med lysande gul insida och grågul utsida, som blir grönfläckig när man tummat på den.

Markerna här har en speciell karaktär, med ett tunt matjordsskikt ovanpå berget, som här och där översilas av vatten. Några tydliga källsprång finns också i bergssluttningen.

Till höger om hygget finns också några fina skogspartier kvar. Även där hittades några mindre bestånd av kameleontskålen.

I det området var det ändå ett annat fynd (i slutet av augusti) som väckte mera uppmärksamhet.

Det var skogsfrun, som behagade uppenbara sig i ett fint bestånd med nära 50-talet blomställningar. I omgivningarna finns det också gott om andra orkidéer.

Jag måste bekänna att jag inte kände igen skogsfrun förrän efter en titt i Ursings "Fanerogamer", men den var vacker!

Några ytterligare svampfynd i Högbergsområdet kanske kan vara av intresse:

Kotteskål (*Piceomphale bulgarioides*), en liten svart skålsvamp på grankottar. Den finns allmänt i fuktig granskog strax efter snösmältningen.

Bäckmurkling (*Vibrissea truncorum*) har ett orange huvud på en grå eller vit fot. Den växer på pinnar i småbäckar.

Vecknavling (*Omphalina ericetorum*), växer tillsammans med laven *Botrydina vulgaris*.

Blåticka (*Tyromyces caesius*) växer på gamla granlågor.

Taggticka (*Sistotrema confluens*) har en intensiv vaniljdöft.

Sotticka (*Ischnoderma benzoinum*) växer på granstubbar.

Platticka (*Ganoderma lipsiense*)

Ametistskivling (*Laccaria amethystina*)

Dvärggullhorn (*Calocera furcata*)

Liten vårtrattskevling (*Clitocybe pruinosa*)

Purpurfingersvamp (*Clavaria purpurea*)

Grönmussling (*Panellus serotinus*)

Svartvit taggsvamp (*Phellodon melaleucus*)

Botanister och mykologer har oftast inte så mycket gemensamt. Varje område för sig kräver så omfattande studier, att det är svårt att klara båda tillfredsställande.

Någon form av samarbete skulle ändå kunna vara givande. Intressegemenskap finns ju, t ex i viljan att bevara unika och värdefulla skogsområden.